

מדוע אי אפשר להשוות בין הסכסוך הישראלי - פלסטיני לשואה?

שני הדברים שונים כל כך זה מזה עד שאין לעשות ביניהם שום השוואה משמעותית.

השוואה הייתה ניסיון מצד הנאצים ושותפיהם להרוג את כל היהודים באשר הם. בשואה, אומה ריבונית ריכזה את כל משאבי המדינה שלה לטובת רצח המוני ושיטתי של עם מסוים. יותר מכל דבר אחר נבע רצח היהודים מהאידאולוגיה הגזענית הנאצית. לפי אידאולוגיה זו, היו היהודים גזע מרושע, ועצם קיומם סיכן את גרמניה ואת כל התרבות האנושית. מטרת המלחמה הנאצית ביהודים לא הייתה לקבל רווחים מוחשיים מהיהודים, כגון אדמה או נכסים אחרים. מטרתה הייתה לסלק מן העולם את ההשפעה הממאירה, כביכול, של היהודים.

הנאצים רצחו את היהודים בשיטתיות בירי ובתאי גזים שתוכננו במיוחד למטרה זו במחנות השמדה. בגטאות, במחנות ובמתקני הכפייה של הנאצים, הועבדו באכזריות מאות אלפי יהודים עד מוות. התוצאה הסופית הייתה רצח של כ 6 מיליון יהודים.

הסכסוך בין ישראל לפלסטינים איננו גזעני. זהו סכסוך פוליטי וטריטוריאלי. זהו מאבק בין שני עמים על ריבונות. עשרות שנים נע מאבק זה במחזוריות בין אלימות ובין ניסיונות להגיע לפשרה דרך משא ומתן. אכן, הסכסוך הישראלי פלסטיני טרגי, אבל אי אפשר להשוותו לשואה. שימוש במונחים מההיסטוריה של השואה לתיאור המצב במזרח התיכון מטשטש את האירועים ואת תוצאותיהם, יותר משהוא מבהיר אותם.

האם אווירת האנטישמיות הנוכחית היא כמו זו ששררה ערב השואה?

אנטישמיות היא תנועה אנטי-יהודית. היא איננה כנגד אנשים אחרים ממוצא שמי. התנועה יוסדה במאה שעברה על ידי עיתונאי גרמני אנטי-יהודי אשר טבע את המושג "אנטישמיות". על מנת לא להשתמש במושג "שנאת היהודים", אשר היה מקובל בקרב חוגי הכנסיה כיוון שהוא עצמו היה גם אנטי-נוצרי. גל האנטישמיות הנוכחי, בייחוד באירופה, הוא מקור לדאגה עמוקה. תעמולת שטנה רוויה בתמונות סטריאוטיפיות נתעבות של יהודים ונגועה באנטי ציונות קיצונית היא עניין שבשגרה. יחידים ומוסדות יהודיים רבים הותקפו באלימות; בתי כנסת הועלו באש.

המאורעות מזכירים את האווירה ששררה בחלקים נרחבים של אירופה ערב השואה . עם זאת צריך לזכור : השואה הייתה יזמתה של ממשלה . ממשלה בעלת אידאולוגיה גזענית אנטישמית, ממשלה שהייתה לה הן תכנית להשמיד את היהודים והן את האמצעים ליישום התכנית. כרגע אין ממשלה כזאת באירופה.

דווקא, בשנה האחרונה, ראינו שפעילותן המשותפת של חלק מממשלות אירופה הובילה לצמצום ההתקפות האנטישמיות במדינותיהן. במספר מדינות אירופאיות ישנם חוקים נגד הכחשת שואה והסתה אנטישמית . במקביל החלו להתארגן יוזמות להוראה חינוכית נגד אנטישמיות.

יחד עם זאת , בחלקים אחרים של העולם , האנטישמיות הופכת להיות יותר ויותר צורמת בטונים שלה , בעוצמתה ובהשלכותיה . ממשלת אירן , תחת הנהגתו של מחמוד אחמדיניג'אד , מאיימת שוב ושוב למחוק את ישראל מן המפה ובמקביל מכחישה את השואה . ניסיונם של האירנים להשיג יכולת גרעינית בשילוב עם רטוריקה אנטישמית הופכים את ממשלת אירן לאיום המסוכן והמשמעותי ביותר על העם היהודי מאז סיום מלחמת העולם השנייה . איום משמעותי נוסף מאזור זה של העולם מגיע מצד ארגון אל קעידה והארגונים המסונפים לו . הם רואים בישראל את ראש הנחש לכל בעיות העולם גם כנציגתה של ממשלת אמריקה השנואה במזרח התיכון.

בגלל הצהרות אלו , שאותן יש לקחת במלוא הרצינות ומדברות על ביצוע רצח - עם ביהודים - ממשלת אירן ואל קעידה מהווים איום המזכיר במובנים מסוימים את האיום מצד הנאצים ערב מלחמת העולם השנייה.

האם כל ביקורת על ישראל היא אנטישמית?

לא . בראש ובראשונה , ישראל היא מדינה דמוקרטית שמגוון רחב של דעות שונות מובעות בה בתקשורת . אחד ממאפייני הדמוקרטיה הוא הביקורת נגד מדיניות הממשלה . ביקורת הופכת לאנטישמית כשהיא כופרת בזכותו של העם היהודי למדינה משלו ; כשהיא משתמשת

ברטוריקה הנוקטת סטריאוטיפים אנטי יהודיים או משווה יהודים לנאצים ; כשהיא שופטת את ישראל לפי אמת מידה שונה מאשר אמת המידה ששופטים לפיה כל מדינה אחרת וכשהיא מבוססת במודע על עיוותים שונים.

מה תפקידה של התקשורת בעלייה הנוכחית באנטישמיות?

על אף ניסיונות רציניים מצד התקשורת להציג בצורה מאוזנת את הסכסוך בין הישראלים לפלסטינים, התקשורת המערבית מביאה תמונות, תיאורים וניתוחים שפעמים רבות אינם מאוזנים ואף מעוותים מאוד, ומציגה אותם כעובדות. פרטים שונים מוצגים במנותק מההקשר הרחב, לעתים קרובות מבלי לוודא קודם את העובדות. הדבר פועל לרעתה של ישראל.

בתקשורת הערבית עיוותים מסוג זה הם בגדר נורמה, והם מלווים פעמים רבות בתעמולת שטנה ובשקרים בוטים. תצוגה מוטה זו של הסכסוך מלבה את האש האנטישמית.

מהי " האנטישמיות החדשה? "

במובנים רבים ה" אנטישמיות החדשה " נשענת על גלגולים מוקדמים יותר של האנטישמיות. היא משתמשת בשפה ובדימויים השאובים מצורות מסורתיות של האנטישמיות – דתיות, פוליטיות וגזעניות. באירופה, האלימות כנגד היהודים אינה דבר חדש כלל וכלל. המטרות לפגיעה נשארו אותן מטרות גם בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה. הן כוללות בתי קברות יהודים, בתי כנסת, בתי ספר ויחידים המזהים כיהודים על פי הופעתם החיצונית. החידוש הוא בכמות הגוברת של התנכלויות אלו.

יתרה מכך, ישנם שני סממנים בולטים חדשים של ה" אנטישמיות החדשה ". האחת היא הצירוף המשונה של אנשים וארגונים שלוקחים חלק בתופעה. גופים מן הימין הקיצוני: ניאזי-נאצים, גזענים, ומכחישי שואה לצד גופים מהשמאל הקיצוני – מצדדי האנטי אמריקאניזם, האנטי גלובליזם והאנטי קולוניאליזם; גופים פרו פלסטינאים קיצוניים וחסידי האיסלאם הקיצוני – לכולם משותף אחד והוא: שנאת היהודי.

הסממן הבולט השני הוא הקשר בין אנטישמיות וטרור איסלאמי קיצוני. הפיגועים הכפולים בתורכיה בנובמבר, 2003 תחילה בשני בתי כנסת ואחר כך של בשני מוסדות בריטיים, ממחישים קשר הזה. הטרור האיסלאמי הקיצוני הוא אנטישמי לא פחות מאשר הוא אנטי מערבי. ב" אנטישמיות החדשה ", חזרה תופעת האלימות המאורגנת כנגד היהודים. האימונים הנשמעים מכיוונו של נשיא אירן מחמוד אחמדיניג'אד למחוק את ישראל

מן המפה , והכחשת והמעטת ערך השואה החוזרים ונשנים מצדו , הם מרכיבים נוספים בקשר בין איסלאם קיצוני לאנטישמיות הנושאת בקרבה סכנת רצח עם אפשרית.

מהן הסכנות שמציבה תחיית האנטישמיות באירופה?

הסכנה היא לא רק באלימות פיסית כלפי יהודים ומוסדות יהודים , וההשלכות המעשיות של הפליה על בסיס קבוע . הסכנה הגדולה באנטישמיות האירופאית היא שהיא גורמת לאנשים לא לראות ולהבין את הקשר בין האיסלאם הרדיקלי לאנטישמיות. לעיתים תכופות מדי , אירופאים מוכנים לקבל מעשי טרור כנגד יהודים ואומרים שניתן להבין אותם , במקום לגנות ללא תנאי את המעשים הנפשעים הללו . לעיתים תכופות מדי , אירופאים מבצעים הבחנה בין מעשי הטרור איסלאמי קיצוני המבוצעים כנגד יעדים אירופים ובין אלו שמבוצעים כנגד יהודים . לעיתים תכופות מדי , הם אינם מוכנים להכיר בכך ששניהם נובעים מאותו המקור . חשוב לציין שישנם אירופאים המודעים לקשר בין איסלאם קיצוני לאנטישמיות, אך עד עתה לניסיונותיהם הראויים לשבח להשפיע , היו השפעה מוגבלת למדי.

מהו הקשר בין אנטישמיות לטרור איסלאמי קיצוני?

הטרור האיסלאמי סימן כמטרה הן את התרבות המערבית ה " צלבנית " והן את היהודים . בעיני האיסלאם הקיצוני היהודים הם אויבי האל . היחס אליהם הוא כאל מי שכבשו אדמה " איסלאמית" קדושה שאינה שייכת להם והקימו עליה את מדינת ישראל . היהודים הם בהכרח הצד המדכא והכוחני בסכסוך הישראלי – פלסטיני . במילים אחרות , אין הכרה כלשהי בזכותו של העם היהודי לחיות חיים ריבוניים בארץ ישראל . היהודים נתפסים כמאששים את כל הסטריאוטיפים הגרועים ביותר שהוצמדו להם במרוצת הדורות . במקביל , הם מתוארים כסוכנים המובהקים של ארצות הברית והתרבות המערבית ה " צלבנית".

הטרור האיסלאמי הקיצוני מבקש לרצוח את היהודים רק מפני שהם יהודים – ללא קשר לדעותיהם הפוליטיות , ללא קשר להיכן הם קובעים את מגוריהם וללא קשר לפעולות של היחידים המסומנים כמטרות . במובן זה , הטרור האיסלאמי דומה לטרור הנאצי כנגד היהודים בשואה.

מדוע הכחשת השואה היא דעה מקובלת רווחת בעולם הערבי והמוסלמי כיום ?

הכחשת השואה חדרה למרכז התודעה הציבורית במדינות רבות ובעיקר במדינות ערב ובמדינות איסלאמיות , בהן חלקים גדולים מן האוכלוסיה מתנגדים לעצם קיומה של מדינת ישראל.

מקורה של התופעה נובע מצורת החשיבה הבאה : אם הלגיטימיות לקיומה של מדינת ישראל

נובעת מן השואה , והשואה מעולם לא התרחשה , אזי אין לגיטימיות לקיומה של מדינת ישראל.

כלומר , הכחשת השואה נועדה לשלול את הלגיטימיות לקיומה של מדינת ישראל. כמובן שקשר לוגי מעין זה מבוסס על הבנה סלקטיבית וחד ממדית של המאורעות שהובילו להקמת מדינת ישראל . השואה לא "יצרה" את מדינת ישראל והקמתה של ישראל לא קרתה בגלל רגשות אשם של אומות העולם באותה העת.

בין השאר , היא מתעלמת מהקשר בן ארבעת אלפים השנים בין היהודים לארץ ישראל ומתעלמת מן העובדה שהציונות המודרנית קדמה ביותר מחצי מאה למאורעות השואה.